

Ruben en Gert

De lichtzoeker en de geluidsjager

In de zomerserie 'De tandem' ontmoeten twee mensen elkaar die in het dagelijks leven – in ieder geval op het eerste gezicht – een tegengestelde richting gaan. Wat beweegt hen, welke rol speelt geloof daarin en waar botsen hun overtuigingen? Brengt deze tandem hen nader tot elkaar?

De één kijkt zijn ogen uit, de ander ziet geen hand voor ogen. De één heet Ruben Timman en is fotograaf, de ander heet Gert Schinkel en is geluidsman. Ook al verlopen hun levens compleet anders, op één punt vinden ze elkaar blindelings: God was er, is er, én zal komen om alles goed te maken. Gert: "Ik weet dat ik dan zal kunnen zien."

Amsterdammer Ruben (46) zakt neer in de brede schommelstoel achter het huis van Gert (43). Gert zelf voelt wat oriënterend om zich heen en schuift naast Ruben aan. Ongevraagd steekt hij, een gezellige kletsmajoor, van wal. “Ik heb lang bij de lokale omroep in Kampen gewerkt, waar ik onder andere cursussen techniek gaf. Verder heb ik veel met de journalistiek-opleiding HICO en in Hilversum gedaan; audio-opnames, montages maken, uitzendingen schuiven, locatie-uitzendingen maken.”

Gert heeft iets met techniek. In zijn vrije tijd repareert hij computers en soldeert kabels. Nu werkt hij bij de politie als administratief onderzoeker, en is hij als geluidsman betrokken bij gospelkoor Eternal Gospel, en zijn eigen kerk. Ook voor koken, stofzuigen en planten water geven draait hij zijn hand niet om. “Hoeveel ik zie? Helemaal niks. Ik geef iemand een

Gert: ‘Hoeveel ik zie? Helemaal niks’

hand en die hand voelt op een bepaalde hoogte, dus dan is diegene ongeveer zo lang. Hoe lang ik jou schat? Eén vijfentachtig?” Klopt exact. “Zoals jullie vanaf je geboorte je ogen leren gebruiken, heb ik dat met mijn gehoor en gevoel gedaan. Ik kan er prima mee leven,” concludeert de blindgeboren Gert.

Licht

Over naar Ruben. Vroeger was hij verpleegkundige. Daarna ging hij ontwikkelingswerk doen, wat hem uiteindelijk deed besluiten fotograaf te worden. “In 1989 kwam ik terug uit een vluchtelingenkamp op de grens van Cambodja. De film *Killing Fields* – over de Rode Khmer die twee miljoen mensen heeft vermoord – had me ertoe aangezet daarheen te gaan. Daardoor weet ik ook wat beelden met mensen kunnen doen. Bij terugkomst was ik zó geshockeerd over het feit dat de ellende die ik daar had gezien, mensen hier zo weinig deed... Ik wilde hen wakker schudden; de wereld moest dit weten.” Ruben ging naar de kunstacademie en reisde daarna werkelijk de halve wereld rond om de ellende op een waardige manier in beeld te brengen. “Het reizen heeft mijn werk gigantisch beïnvloed; ik neem dingen niet meer als vanzelfsprekend aan en kan beter relativeren. Maar omdat ik een heel betrokken mens ben met een ontzettend groot rechtvaardigheidsgevoel, riepen die ervaringen wel wat vragen

aan God op. Mijn les is dat God er is, wat er ook gebeurt; dat heb ik geleerd van mensen die ik tegenkwam in allerlei ellendige situaties.”

Sleutelwoord

In het gesprek tussen Ruben en Gert blijkt ‘licht’ al snel een sleutelwoord. “Vanochtend las ik nog in de Bijbel dat God het licht als eerste schiep,” vertelt Ruben. “Licht geeft aan alles vorm; het is misschien God, zó mooi! Het moeilijkste licht voor een fotograaf – zoals tegenlicht – is tegelijk het mooiste. Omdat het steeds verandert, kan het dingen op duizend manieren laten zien. Licht is voor mij zó essentieel, het zou een nachtmerrie zijn als ik niet meer kon zien. Zie jij wel licht en donker, Gert?” “Nee. Als ik buiten omhoog kijk, merk ik wel dat het licht is, maar dat is zo weinig. Ik kan me voorstellen dat jij het licht zou missen; belichting is voor een foto natuurlijk het belangrijkste, ik weet daar wel iets van.”

Of een beeld bij Ruben blijft hangen, heeft ook alles met licht te maken. “Foto’s van een weeshuis in Vietnam staan in mijn geheugen gegrift. Toen ik daar een kamer binnenkwam, leek het wel of ik de hemel binnen stapte – de fotografenhemel. De zon stond heel laag en scheen door de ramen naar binnen; een warme gloed viel over de kinderen die daar aan het naaien waren. Door de lage zon veranderden de schaduwen steeds; het leek wel een film die zich voor mijn ogen afdraaide, ik hoefde ‘m alleen maar vast te leggen. Ik noem dat een gouden moment – dan blijf ik fotograferen tot het voorbij is. Mijn passie gaat heel ver, want zelfs wanneer ik geen camera bij me heb, fotogra-

feer ik in mijn hoofd. Ik denk dat je bijna als fotograaf geboren wordt; je bent het of niet.”

“Met muziek en geluid werkt dat denk ik hetzelfde,” reageert Gert. “Dat is ook aangeboren. Ik speel zelf toetsen, maar ik ken zat blinde mensen die daar niet voor zijn geboren.” Blind fotograferen lukt hem ook best. “Mijn vrouw wil ook wel eens op de foto; ze zet mij dan in de juiste positie.

Ruben: ‘Het leek wel of ik de hemel binnen stapte – de fotografenhemel’

Dat schijnen zelfs leuke foto’s te worden. Eén ding is natuurlijk belangrijk: een strakke hand.” “Of juist niet,” reageert Ruben. Lachend: “Misschien worden de beelden wel veel interessanter als je geen strakke vaste hand hebt.” Gert: “Daar kan ik mij dus helemaal geen voorstelling van maken. Ik weet hoe het werkt, maar hoe je dat terug moet zien als beeld, weet ik niet.”

Echosignalen

“Als ik mijn ogen sluit,” vertelt Ruben, “kan ik nog steeds foto’s maken; ik droom ook in beelden.” “Ik niet,” reageert Gert. “Als ik droom, voel ik. Ik kan dromen dat ik hand in hand loop; dat voel ik dan ook.” “Dat is dus misschien een diepere dimensie die wij missen,” werpt Ruben op. “Ja, jullie zijn heel visueel ingesteld. Waar jij in een drukke omgeving om je heen kijkt, werkt dat bij mij met echosignalen. Ik kan bewust filteren; in een volle kamer kies ik wat ik wel en niet hoor.” Ruben: “Soms zie ik vormpjes of combinaties die een ander niet ziet – bijna ziekelijk; iemand met een geel jasje die langs een gele muur loopt. ‘Há ik maar een camera bij me,’ denk ik dan. Vermoedend, maar tegelijkertijd ontzettend leuk. Op vakanties moet ik m’n camera soms bewust thuislaten, anders geniet ik van andere dingen dan van mijn vrouw. Het mooiste wat ik de laatste tijd gezien heb? Over het algemeen vind ik iets mooi wanneer het een emotie bij mij losmaakt; als ik ga huilen of in mijn buik iets voel, is het een heel mooie foto,” zegt Ruben met iets van ontzag. “Onderweg hiernaartoe stopte ik middenin de polder, omdat ik een rood-wit-blauw beschilderde caravan zag. Het feit dat ik de moeite nam om te stoppen, zegt al genoeg. Alles viel samen: mooi licht, een korenveld met platgere-

den sporen.” Hij kijkt naar Gert: “Misschien denk jij nu: ‘Waar hebben we het over?’”

Gert: “Ik herken wel wat je zegt, maar dan met geluid. Mij zou onderweg opvallen welk geluid de auto maakt. Bij ons in de kerk hebben we een beste geluidsinstallatie, maar ik hoor héél duidelijk wie het geluid regelt. Als de microfoon begint rond te zingen, denk ik: ‘Jongen, draai nou even de middenfrequenter iets uit!’”

Moorkop

“Ik vind het vervelend dat ik bijvoorbeeld niet kan autorijden,” zegt Gert over de voor- en nadelen van blind zijn. “We hebben sinds kort een camper, maar mijn vrouw moet rijden. Dát had ik ook wel willen doen. Daartegenover staat dan weer mijn technische achtergrond, dus als er iets mankeert, kan ik ernaar kijken. Ik heb het min of meer geaccepteerd, maar sommige dingen zijn nog best lastig. Zo

Gert: ‘Moet je iemand eens een blinddoek omdoen en een moorkop geven’

veranderen ze op mijn werk momenteel het softwaresysteem; dan loop ik wel eens vast, en dat is balen. Maar ik vind het niet erg dat iemand mij soms moet helpen.” “Ik ben eigenlijk wel blij dat je vooral praktische dingen mist,” stelt Ruben. “Toen ik hierheen reed, voelde ik me bijna schuldig, omdat ik met iemand die blind is ga praten over hoe lyrisch ik ben over het visuele. Ik dacht: ‘Ik moet me maar inhouden, anders doe ik hem daar pijn mee.’”

Gert nuanceert dit door laaiend enthousiast te vertellen hoe hij op zijn beurt kan genieten van zijn gehoor. “Sinds kort ben ik weer begonnen met cd-opnames op locatie – laatst nog van een groot koor dat een paasatorium zong. Eindelijk kon ik weer met mijn eigen spulletjes op pad. En dan toch ook die spanning: zal het allemaal wel goed gaan? Als ik dan de opname start en het spul draait, denk ik: ‘Yes!’ Ik kan dan wel een gat in de lucht springen – schitterend vind ik zo’n moment! Ik zie het koor dan zó voor me.” Gert raakt op dreef. “Weet je wat echt leuk is? Moet je iemand een blinddoek omdoen en een gebakje geven, vooral zo’n lekkere moorkop; als je geluk hebt, heeft ‘ie het in z’n nek zitten. We hebben dat wel eens gedaan – ik heb vreselijk

zitten genieten!” Lachend: “Ik zie het voor me, dat zal er mooi kliederig uitzien!”

Paradepaardje

Voordat we ons naar de fotolocatie spoeden, showt audiofanaat Gert enthousiast zijn eigen ‘ministudio’. “Dat jij daar wijs uit kunt worden!” roept Ruben verbaasd, alle apparatuur overziend. Compleet in zijn element draait Gert watervlug aan allerlei knopjes; schuifjes gaan in rap tempo open en dicht, begeleid door Gerts commentaar. “Kijk, dat doe ik zo, hups, en dan zo; hier heb je schuifje drie – drie vingers, zo doe ik dat.” Hier geeft een volleerd docent een spoedcursus ‘geluidstechniek’. Er staat ook een keyboard. “Ik heb twee jaar les gehad, maar noten – ho maar. Ik ken blinde mensen die hele

Ruben: ‘Op vakanties moet ik m’n camera soms bewust thuislaten, anders geniet ik van andere dingen dan van mijn vrouw’

stukken van Bach of Mozart via braille instuderen. Ik speel op het gehoor.” Dan laat Gert apetrots zijn paradepaardje zien: “Een amplitude-gemoduleerde Nord-synthesizer. Het mooiste wat ik heb; dit is zó mooi jongen. Puur analoog, het oude jaren zeventig, tachtig werk. Als je dit ding lóstrekt...”

De tijd dringt, want de zon zakt. Op dus naar de Drontense Vossemeerdijk voor

de fotosessie. Daar aangekomen lachen de heren heel wat af. Gert roept tegen de Visie-fotograaf: “Fotografeer je het wel in RAW (een bestandsformaat, red.)? Dan kun je het nog een beetje bewerken.” Ruben: “Dat jij dat weet! Wel jammer dat hij een Nikon heeft, en geen Canon,” plaagt hij. Ruben leidt Gert voorzichtig op de tandem; in opperbeste stemming fietst het duo geduldig tientallen keren de dijk op en neer.

Even later praten we zittend op het dijkgras verder. Een bootje vaart voorbij. Gert – een echte geluidsjager, zoals hij zichzelf noemt – onderbreekt er het gesprek voor. “Kijk eens wat een mooi geluid, geweldig! Een ouwe Lister, een diesel,” beweert hij stellig. “Jammer dat je dat geluid niet in het artikel kunt zetten.”

Schaal

Zou Gert blij zijn als hij morgen plotseling kon zien? “Ik zou niet zomaar weten wat een boom is, of een auto. Misschien moet ik wel opnieuw leren lopen, en wil ik dat? Van Bartimeüs staat niet in de Bijbel hoe hij ermee omging toen hij ziende werd. Ik weet dat ik in het nieuwe leven zal zien. Op deze aarde red ik mij prima; krijg ik het hier niet, dan daar wel.” Volgens Ruben zullen we in de hemel allemaal in een andere dimensie gaan zien. “Dat gaan we met elkaar beleven; ik denk dat dat heel bijzonder wordt.”

Gert bezocht eens met zijn vrouw een grote basiliek in Maastricht. Daar stond een grote schaal met briefjes, waar Gert er één uit pakte. “Er stond op: ‘En de blinden zullen zien.’” Ruben is geraakt als Gert dit vertelt. “God weet wat je nodig hebt, denk ik dan. In de Bijbel staat: ‘Zalig hij die niet ziet, maar toch gelooft.’ Dat is niet letterlijk, maar geloven wordt misschien wel iets nóg groters wanneer je niet kunt zien.”

TEKST: Wilfred Hermans
BEELD: Gert-Jan van der Tuuk

Met dank aan Ridder Tweewielers, Nijkerk.